

GOTTFRIED GABRIEL

TEORIA POZNANIA
OD KARTEZJUSZA
DO WITTGENSTEINA

Tłumaczenie
TOMASZ KUBALICA

Wydawnictwo WAM
Kraków 2007

SPIS TREŚCI

Od tłumacza	7
Przedmowa do wydania polskiego	8
Przedmowa do wydania niemieckiego	9
1. Zagadnienie teorii poznania	11
1.1. Uwagi wstępne na temat pojęcia „teoria poznania”	11
1.2. Rozwinięcie kwestii teorii poznania przez KARTEZJUSZA	13
1.3. Wątpienie metodyczne	17
1.4. Zestawienie zagadnień teorii poznania	20
2. Zagadnienie źródeł poznania	27
2.1. Racjonalizm KARTEZJUSZA	27
2.2. „Idee wrodzone” jako dziedzictwo platońskie	35
2.3. Krytyka nauki o ideach wrodzonych LOCKE’A	37
2.4. Rozróżnienie genezy i ważności przez LEIBNIZA	40
2.5. Pojęcie aprioryczności	42
2.6. Empirystyczne kryterium sensu HUME’A	46
2.7. Prawdy rozumowe i prawdy o faktach (HUME i LEIBNIZ)	50
2.8. HUME i podstawy doświadczenia	54
2.9. Krytycyzm KANTA jako synteza racjonalizmu i empiryzmu	59
2.10. Przyczynowość, wolność woli oraz moralność	62
2.11. KANTOWSKIE antynomie wolności	66
2.12. Próba <i>reductio ad absurdum</i> determinizmu	70
3. Zagadnienie rzeczywistości świata zewnętrznego	74
3.1. Uwagi wstępne	74
3.2. Jakości pierwotne i wtórne	76
3.3. LOCKE’A pojęcie substancji	79
3.4. LOCKE’A teoria poznania jako odbicia i jej trudności	80
3.5. Krytyka BERKELEYA LOCKE’owskiego pojęcia poznania	85
3.6. „ <i>Esse est percipi</i> ”	89
3.7. „Byt”, „pozór” i „zjawisko”	94
4. Transformacja teorii poznania	98
4.1. „Świat jako wola i przedstawienie” (SCHOPENHAUER)	98
4.2. Transformacja teorii poznania w filozofię języka	107
4.3. Transformacja teorii poznania w teorię wiedzy	113
4.4. Czy istnieją problemy pozorne w teorii poznania? (CARNAP)	120

5. „Właściwe przedstawianie świata” (WITTGENSTEIN)	123
5.1. WITTGENSTEIN i CARNAP	123
5.2. Ogólna forma zdania sensownego	124
5.3. Twierdzenia filozoficzne jako wyjaśnienia kategoryjne	131
5.4. Solipsyzm kontemplacyjny	135
5.5. Filozofia jako terapia	141
5.6. Wiedza i wiara (WITTGENSTEIN i MOORE)	144
5.7. Wyjaśnienia kategoryjne i argumenty transcendentálne	147
5.8. O dopełnianiu się solipsyzmu i racjonalizmu	152
 Zakończenie	 158
 Wykaz wykorzystanej literatury	 159
Biogramy	164
Indeks osób	172
Indeks rzeczowy	174

m y ś l f i l o z o f i c z n a

● WPROWADZENIA ◆ PANORAMA ZAGADNIEŃ ■ HISTORIA MYŚLI FILOZOFICZNEJ

redakcja serii

ks. prof. dr hab. Tadeusz Ślipko SJ

prof. dr hab. Adam Węgrzecki

- A. Anzenbacher, *Wprowadzenie do filozofii* (wyd. II)
- J.W. Bremer, *Wprowadzenie do logiki* (wyd. II)
- S. Wszolek, *Wprowadzenie do filozofii religii*
- T. Ślipko SJ, *Zarys etyki ogólnej* (wyd. IV)
- T. Ślipko SJ, *Zarys etyki szczegółowej*, t. 1: *Etyka osobowa* (wyd. II)
- T. Ślipko SJ, *Zarys etyki szczegółowej*, t. 2: *Etyka społeczna* (wyd. II)
- H.-D. Mutschler, *Wprowadzenie do filozofii przyrody*
- G. Haefner, *Wprowadzenie do antropologii filozoficznej*
- J. Grondin, *Wprowadzenie do hermeneutyki filozoficznej*
- J.F. Crosby, *Zarys filozofii osoby. Bycie sobą*
- ◆ J. Disse, *Metafizyka od Platona do Hegla*
- ◆ G. Gabriel, *Teoria poznania od Kartezjusza do Wittgensteina*

W przygotowaniu:

- P. Prechtel, *Wprowadzenie do filozofii języka*
- V. Zotz, *Historia filozofii buddyjskiej*
- ◇ G. Scherer, *Filozofia śmierci od Anaksymandra do Adorno*

Seria *Myśl Filozoficzna* poświęcona jest kluczowym dylematom nurtującym od zawsze umysł i serce człowieka i stanowiącym punkty ogniskujące refleksję filozoficzną w dziejach myśli, szczególnie zachodnioeuropejskiej.

Jej zamiarem jest udostępnienie fachowych opracowań poszczególnych zagadnień filozoficznych oraz zachęcenie do podjęcia, samodzielnie, przygody filozofowania.

Publikacje Serii, przygotowane przez wybitnych specjalistów, adresowane są do osób zajmujących się filozofią oraz do tych, którzy nie będąc profesjonalistami w tej dziedzinie, pragną rzetelnej wiedzy oraz panoramicznego oglądu problematyki filozoficznej.